„OLTUL" — ÎNFLĂCĂRAT ORGAN DE PRESĂ UNIONIST

Anghel PAVEL

Începutul anului 1857 reprezintă trecerea la o nouă etapă în lupta maselor populare din cele două principate — Moldova și Valahia — pentru realizarea unirii acestora într-un stat național, unitar și autonom[1].

Deschiderea campaniei pentru alegerile în Adunările ad-hoc, prin glasul cărora românii erau chemați să se exprime asupra dorinței de unire sau separațiune, ca și vizitele pe care înalții comisari ai puterilor garante încep să le facă în Principate, au avut darul de a intensifica lupta grupărilor unioniste din ambele țări. Primul rezultat al acestei efervescențe este crearea la București a Comitetului Central Unionist, iar la Iași a Comitetului Electoral al Unirii, grupînd în jurul lor pe cei mai activi și înfocați unioniști din cele două capitale. Aproape simultan cu acestea, în numeroase așezări urbane iau ființă comitete unioniste. În Țara Românească, dintre comitetele ce s-au evidențiat, în ordine imediată după Partida națională din București[2], se situează Comitetul din Craiova care a obținut bune rezultate în lupta pentru trimiterea în Adunările ad-hoc a unor deputați unioniști.

Puternicul Comitet craiovean era condus de C. Haralamb, G. Lăceanu, A. Otetelișanu, G. Măcescu și alții. După exemplul Comitetului din București care avea organ de presă — gazeta „Concordia" — Comitetul de la Craiova a editat un jurnal intitulat „Vocea Oltului", redactor responsabil fiind G. Chițu.

Mai puțin cercetată și amintită în studii de specialitate, gazeta unioniștilor olteni este importantă prin aceea că ea permite cunoașterea în amănunt a ideilor și a bogatei activități desfășurate de unioniștii de pe plaiurile Olteniei, întregindu-ne astfel imaginea asupra acelui frămîntat an 1857. „Vocea Oltului", care după cîteva numere se va numi simplu „Oltul", își inaugurează seria apariților la 22 aprilie/4 mai 1857, avînd două numere săptămînal.

Primul număr al noului oficios unionist este un număr program în care se arată scopul său — acela de a milita cu arma scrisului pentru cauza unirii : „*Vocea Oltului, rupînd astăzi tăcerea ce i-o impunea deosebite împrejurări, Redacția face cunoscut că începe a sa lucrare, plină de speranță în patriotismul publicului românesc ... Principiile ei politice sînt cele ale Națiunii. Aceste principe sînt deja cunoscute de toată lumea, nu numai de români ci și de străini. Ele sînt bazate pe dreptate și adevăr*".

Prin materialele și articolele apărute în paginile sale, „Oltul" se adresează în primul rînd burgheziei orășenești și sătești, fără a pierde din vedere clerul, boierimea și chiar masele țărănești. De subliniat că maniera în care oficiosul unionist craiovean se adresa diverselor clase și pături sociale diferă în funcție de atitudinea acestora față de unire. Astfel, boierimea era chemată, pe un ton aspru, să nu se opună luptei ce se ducea pentru unire. Iată ce se spunea, în acest sens, în articolul intitulat „*Asupra dorințelor națiunii*" : „*Nu vă depărtați dar, nu fugiți voi care ați avut totdeauna monopolul rangurilor, privilegiilor și al*

[1] Academia R.P.R., „Istoria României", vol. IV, București, 1964, p. 268.
[2] Comitetul Central Unionist din București mai purta denumirea de Partida Națională.

https://biblioteca-digitala.ro

posturilor, nu vă lepădați zicem de maestosul nume de român, tocmai în această zi solemnă, căci cînd națiunea română va triumfa, soarele libertății și-al fericirii sale se va sfii a-și arunca razele asupră-vă" [3]. Pentru atragerea clerului au fost tipărite de mai multe ori „*Chemările prea sființiei sale, părintele episcop al Rîmnicului*", fervent susținător al unirii și cuvîntul preotului unionist Mihai Amzulescu de la Biserica Maicii Domnului din Craiova. În numărul trei din 7/19 mai al jurnalului craiovean, se publica articolul „*Vocea unui țăran de pe malul Oltului*" care se adresa țărănimii, îndemnînd-o să aleagă deputați „*oameni curați și curajoși care au dovedit prin purtarea lor că nici interesul nici frica nu-i va face a se abate din calea cea dreaptă*". Era, de fapt, un apel adresat sătenilor de a alege ca deputați pe aceia dintre ei care au tăria de a nu se lăsa intimidați de silniciile și presiunile exercitate de boierimea reacționară-separatistă. Dar „Oltul", ca de altfel toate gazetele unioniste ce apăreau în acea vreme, nu s-a ridicat la nivelul înțelegerii de a aborda problema alegătorilor țărani în conexiune cu necesitatea împroprietăririi lor.

În timpul susținutei campanii electorale de desemnare a deputaților pentru Adunările ad-hoc, care durează pînă în iulie 1857, în oficiosul oltean a fost tipărit „*Programul în 4 puncte al Partidei Unioniste*", însoțit de chemarea adresată tuturor cititorilor de a susține și subscrie acest program ... „*veniți, dar să alegem deputați, oameni liberi, neatîrnați și curați, veniți însă cu inima curată, dovediți-ne că voiți a face parte din națiune subscriind programul ei*" [4]. Tot pe linia apărării ideii de unire, redactorul principal — G. Chițu — semnează, în nr. 3 din 7/19 mai, un înflăcărat articol intitulat „*Unire — progres*", în care demonstrează vechimea ideii de unitate la toți românii, arătînd totodată că orice încercare de opunere în realizarea acesteia este sortită eșecului : „*Citiți istoria românilor. Citiți orice pagină dintrînsa veți voi, fie aceea scrisă în caractere de sînge sau cu litere de aur, în marmură sau pe pergament, în tăria murilor sau în sînul undelor, voi veți citi acolo o vorbă care vă va împle inima de iubire, de credință și de speranță ; veți citi unire, unire și iar unire ... Să nu-și imagineze cineva că dacă ideea unirii, născută în sufletul Românieĭ de atîtea secoli nu s-a putut realiza pînă acum, apoi nu se va realiza nici de acum înnainte* !! *O nu* !!"

În vederea convocării unor adunări ce au desemnat candidații unioniști ca și popularizarea lor în vederea majorității voturilor în detrimentul acelora care reprezentau curentul separatist, Comitetul Unionist din Craiova a folosit paginile „Oltului". De asemenea, în cuprinsul jurnalului se interpretau diferitele dispoziții și legi date de caimacamul țării, se publicau listele cu deputații aleși în Moldova și Țara Românească, precum și stenogramele discuțiilor purtate de deputați în cele două Adunări ad-hoc. Redacția „Oltului" urmărește cu atenție toate frămîntările din ținut, informînd cititorii, prin intermediul rubricii „*Știri din'năuntru*", asupra activității desfășurate de unioniștii olteni, combate cu tărie încercările elementelor separatiste de a influența alegerile, analizează în mod realist raportul de forțe existent între cei care doreau unirea și cei care luptau contra ei, demascînd și înfierînd cu deosebită tărie manevrele acestora din urmă. Sugestiv în acest sens ni se pare articolul „*Reacțiunea în umbră*" publicat în numărul șase al jurnalului. Citățm un fragment : „*Cutare fost ... în București strigă în gura mare pe tribună că este patriot mare iar în județe nu lasă nici o ședință fără a-și trimite culpabilelei gînduri, producte ale neștiinței celei mai groase și mai rușinoase, spre a răspîndi desbinarea ... Mai sînt iar alții, tot atît de fățarnici, tot atît de lași, tot așa de înrăiți, niște speriați de sine cari nici ei nu știu ce sînt și care au uitat prea curînd ce fuseseră ieri ... Așa dar frică, neîncredere, ură între cetățeni. Iată ținta la care vizează acești lupi îmbrăcați în piele de miel ...*"

Evenimentele din Moldova sînt permanent în atenția oficiosului oltean. Pe lîngă informațiile curente privitoare la activitatea unioniștilor moldoveni și la primirile făcute înalților comisari în principatul frate, în jurnal se protestează față de încercările caimacamului Vogoride, șeful reacțiunii moldovene, de a împiedica pe unioniști să-și desfășoare activitățile, ca și scoaterea lor de pe listele electorale. Spre exemplificarea modului în care gazeta craioveană înțelegea să ia atitudine împotriva măsurilor luate de Vogoride, citățm dintr-un articol apărut în nr. 8 (26 mai-8 iunie) : ... „*în Moldova, caimacamul nu suferă formarea opiniei naționale ; presa este moartă ... Pentru ce dorințele legale sînt calomniate cu feluri de denumiri urîcioase ? Pentru ce persoanele se amenință și se arestează pentru manifestarea dorințelor lor ?. Pentru ce ordinile guvernului desființează și acuză adunările electorale ? Pentru ce programul dorințelor naționale îl oprește de a circula, iar petițiunea în contra unirii și a națiunii a lăsat-o să circule și să se acopere cu subsemnături ?*"
Explicarea cauzei care îl determină pe caimacamul din Moldova la o atitudine antiunionistă, ca și situarea pe o poziție asemănătoare a unor mari boieri din Țara Românească, este făcută cu un deosebit curaj de către C. Crețu în articolul de fond al numărului 12 din 11/13 iunie, unde se arată că numai dorința nemărturisită dar îndelung nutrită de fiecare în parte de a ajunge domn îi împinge în a fi contra voinței maselor. „*Ce lăcomie, ce ambiții, ce vanitate pot persista la ispita unui post care aduce numai leafa legală 50.000 galbeni ? Președintul Statelor Unite din America, unul din cele mai puternice state din lume, cu o populație*

[3] Vocea Oltului nr. 1, 22 aprilie, 4 mai 1857.
[4] Idem, nr. 2, 4/16 mai 1857.

https://biblioteca-digitala.ro

de 24 milioane locuitori, nu primește de cît 12.000 galbeni pe an". Referitor la alte avantaje pe care le oferă domnia și condamnînd totodată vechile orînduieli, articolul arată că domnia este... „*un post care a dat celui ce la ocupat puterea nețărmurită de a lega și deslega, într-o țară unde legile au fost o literă moartă; un post care îi dă mijlocul de a-și chivernisi rudele și slugile și de a le face, în scurt timp, stări colosale*". Ținem să atragem atenția asupra faptului că astfel de idei avansate, cum sînt cele ce se desprind din citatul de mai sus, nu întîlnim la nici una din gazetele unioniste care apăreau în Țara Românească la epoca respectivă.

Paralel cu articolele în care se combate reacțiunea separatistă și elementele oscilante, paginile „Oltului" conțin numeroase materiale prin care se încearcă ridicarea sentimentului dragostei de patrie din inimile cititorilor pe o treaptă superioară, înflăcărarea lor. Sînt articole din care se degajă un puternic patriotism, o caldă și permanentă grijă față de viitorul patriei, față de prosperitatea ei; idei frumoase care își mențin pînă astăzi valoarea nealterată de scurgerea timpului, mesaj al unor nobile și adînci sentimente. Citățm spre exemplificare un mic fragment din articolul „*Credința în patrie*": ... „*Patria în înțelesul ei cel mai înalt este simbolul întreit al trecutului, al prezentului și al viitorului unei națiuni. Cercetați cu seriozitate și fără prejudecăți trecutul României, cuprindeți cu inimă curată geniul ei natural, studiați și înțelegeți aspirațiunile și silințele ei în istoria gloriosului ei trecut, suferiți împreună cu dînsa, bărbătește și fără a vă mlădia, martiriul unui secol de fier și de foc, reînviați și palpitați împreună cu dînsa în epocile ei de reîntinerire și de eroism și va fi peste putință a nu vă întări credința în patria voastră, a nu vă hotărî să fiți ceea ce trebuie să fiți — Români — plini de speranță și de credință în viitorul României*" [5].

Jurnalul unioniștilor olteni are o atitudine polemică ascuțită. Atunci cînd presa neunionistă sau reacționară din Țara Românească publică știri denaturate despre activitatea comitetelor unioniste, „Oltul" răspunde cu promptitudine și vehemență. Este cazul replicii date jurnalului „Secolul" care a publicat o corespondență din Craiova ce lansa informația că în urma neînțelegerii ivite în sînul său, comitetul unionist de aici s-a divizat în două, alcătuind programe diferite. Citățm spre edificare începutul răspunsului apărut în „Oltul": ... „*Dacă d-lui redactor i-ar fi trăznit în cap ași alege mai bine corespondenții săi, ne-ar fi scutit de penibila sarcină de ai răspunde asupra observațiilor ce face acelui program în articolul dînsului*" [6]. Iar la un articol semnat de Ilarie Busuioceanu, publicat tot în „Secolul", jurnalul craiovean răspunde în următorul fel: „*Dece, cînd toată lumea strigă unire, frăție, numai dumneata vii buciumînd ură și desbinare? Știi dumneata, scriitorași de ieri, mai mult decît acei bărbați ce pentru viața lor în studiu și astăzi vin să aducă pe altarul patriei ofranda fructului vegherii lor? Pretinzi dumneata erou al saloanelor a te măsura cu acești oameni*"? [7] Credem că orice comentariu asupra rîndurilor de mai sus este de prisos.

Votul unionist din cele două Adunări ad-hoc -7/19 octombrie Iași și 9/21 octombrie București — adevărata exprimare a voinței și dorinței naționale, prilejuiește „Oltului" o explozie de entuziasm. Articolul „Triumful nostru" [8] concentrează toată bucuria unioniștilor prilejuită de izbînda ideii pentru care militaseră. „*În fine, națiunea română a vorbit! Ea a pronunțat deja vorba cea mare, secretul care stă pe buzele fiecărui român. Dorul care încingea inima fiecărui cetățean s-a declarat, enigma viitorului s-a dezlegat. România a triumfat... Triumful moral al națiunii române să inspire fiecărui cetățean român o adevărată mîndrie națională și un mare curaj cetățenesc înnaintea tuturor bîrfelilor rău voitoare*". De asemenea, cu lux de amănunte se descrie veselia ce a cuprins masele orășenești din Craiova, Caracal etc., la aflarea rezultatului, cît și sărbătorile populare organizate cu acest prilej.

Pe lîngă partea de informare politică-socială, internă și externă, gazeta ce se tipărea la Craiova avea și ea o parte cu profil cultural-artistic. Interesant ni se pare materialul „*Despre antichitățile, monumentele, obiceiurile și costumele românilor*", semnat de A. Ubinici și apărut în 10 numere ale „Oltului", care merită a fi menționat pentru interesul pe care autorul îl manifestă față de monumentele istorice existente pe teritoriul patriei noastre și față de creația populară.

În ce privește colaboratorii „Oltului", se pot spune puține lucruri, în sensul că sînt nume aproape necunoscute. În afara redactorului principal Gh. Chițu, trebuie notate numele lui C. Crețu, G. G. Măcescu, C. Haralamb și N. Nicoleanu, tînăr poet. În paginile gazetei oltene nu se întîlnesc numele nici unui unionist moldovean și nici ale unor iluștri poeți și prozatori români, așa cum este cazul „Concordiei" sau al „Românului".

★

Mai slabă din punct de vedere al conținutului literar și al colaboratorilor, mai puțin sistematică din punct de vedere al rubricilor și cu o promptitudine relativă în difuzarea știrilor, gazeta „Oltul" se ridică însă deasupra celorlalte cotidiene unioniste, ce apăreau în anul 1857 în capitala țării, prin ideile patriotice ardente pe care le conține, prin combativitatea sa, ca și prin unele accente de critică socială mai ascuțite. Ea a slujit din plin și cu succes lupta elementelor unioniste de dincolo de Olt.

---

[5] „Oltul", nr. 11, 7/19 iunie 1857.
[6] Idem, nr. 3, 7/19 mai 1857.
[7] Idem, nr. 11, 7/19 iunie 1857.
[8] Idem, nr. 39, 15/27 octombrie 1857.

https://biblioteca-digitala.ro